

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 5:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af Tvindsærloven.

Af Søren Kolstrup (EL) m.fl.
(Fremsat 31/3 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Tvindlovens formål er at sikre, at skoler ikke kun formelt men også reelt, lever op til lovgivningens krav om, at de frie skoler skal være selvejende institutioner og dermed uafhængige af uvedkommende interesser. Dette krav skal give staten sikkerhed for, at de private skoler anvender de meget store offentlige tilskud til netop det skoleformål, hvortil tilskuddene er ydet.

Forslaget til loven blev fremsat i forlængelse af to lovforslag, der blev fremsat i marts 1996, og som ligeledes bl.a. havde til formål at udmønte og præcisere den gældende lovgivnings krav om, at de frie skoler skal være selvejende institutioner. I disse to lovforslag stillede bl.a. krav til bestyrelsens og revisors habilitet og uafhængighed af uvedkommende interesser. De nye lovforslag blev fremsat den 8. maj 1996 på baggrund af undersøgelser af visse Tvindskoler, gennemført af Rigsrevisionen, Revisionsfirmaet Deloitte & Touche og Undervisningsministeriet.

Undersøgelserne viste, at skolerne under det daværende Skolesamvirket Tvind var sammenflettet i et indbyrdes økonomisk og administrativt netværk, en koncern styret udefra. Ifølge undersøgelserne havde aftaler inden for koncernen til resultat, at der førtes penge fra enkelte skolers drift og dermed fra eleverne til aktiviteter, der lå uden for lovgivningen om frie skoler og frie kostskoler, f.eks. til bygningsserhvervelse til andre skoler.

Det dagældende lovkrav om, at de frie skoler skulle være selvejende institutioner, var ikke udformet som et egentligt forbud mod skolekoncerner. Det var den juridiske vurdering, at de dagældende regler ikke var tilstrækkelige til at hindre omgåelse af lovens formål. Lovens hovedformål var derfor en formulering af krav

til skolernes uafhængighed og deres forvaltning af midler og at skabe et klart forbud mod skolekoncerner som Tvind eller lignende konstruktioner.

Ved vurderingen af, hvor detaljerede reglerne burde være, måtte man imidlertid tage hensyn til, at der ikke blev lagt for snærende bånd for det store flertal af skoler, der loyalt lever op til lovgivningens målsætning. Derfor blev lovens krav suppleret med en bestemmelse om, at det beror på undervisningsministerens skøn, om der er fornøden sikkerhed for, at skolerne vil leve op til kravene.

Loven udelukker endvidere helt Tvinds skolekoncern med 32 navngivne skoler for tilskud i henhold til lovgivningen om de frie skoler. Min forgængers begrundelse for denne del af forslaget var, at staten ikke kunne have tillid til, at Tvindskolerne reelt ville frigøre sig fra koncernstrukturen.

Folketingets vedtagelse vedrører alene tiden efter lovens vedtagelse, idet standsningen af tilskud skete med fremtidig virkning fra den 1. januar 1997.

Forslagsstillerne ønsker endvidere, at ministerens skønsmålinger skal udgå af skoleloven. Skønsmålingen indebærer, at undervisningsministeren kan undlade at godkende og yde tilskud til en skole eller trække godkendelsen og tilskuddet tilbage, såfremt der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Der kan herved navnlig lægges vægt på, om skolen indgår i et fællesskab eller i et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre; om skolens midler anvendes til formål uden for skolen; om skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de parter, som jeg nævnte før, eller om skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlings- og agitationsarbejde el.lign., på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

Som sagt: Der er fastlagt klare rammer i loven, inden for hvilke det ministerielle skøn skal udøves. Skønnet skal naturligvis også udøves inden for forvaltningens almindelige retsprincipper om saglige hensyn m.v., herunder den almindeligt gældende lighedsgrund-sætning. Undervisningsministeriets afgørelser vil af en ansøger kunne indbringes for domstolene, og der er indtil nu anlagt sag af én af de